

er tillige i høieste Grad overraskende, at man ikke laaber disse Raadmænd blive valgte af Byens Borgere, men kun af Byraadets Medlemmer. Det forekommer mig, at, vil man overhovedet tilstede Valg af borgerlige Raadmænd, og skulle disse virkelig faae nogen Betydning, da maa det være en uundgaaelig Betingelse, at der indrømmes frie Valg. Det Samme gjælder med Hensyn til Revisorerne. Skal der være Revisorer, som nyde nogen Tillid over den hele Commune, maae de vælges ved almindelige Valg og ikke af Byraadets Medlemmer. Seg kan ikke Andet end overfor den Ytring, som den ærede første Taler i denne Sag fremkom med, at han nemlig troede, at der endnu var Mulighed for, at denne Lov kunde komme ud i denne Samling, udtale, at det i høieste Grad vilde overraske mig, om det skulde vise sig muligt endnu i denne Samling at tilveiebringe en Udvælgning mellem Lovforslaget, som det her foreligger, og Lovforslaget, som det forlød os ifjor. Seg seer ikke, at der kunde komme nogen Mægling tilstede paa anden Basis, end at man foretager en saadan Sammenblanding af forskjellige Principer, der gaae til forskjellige Sider, at man meget hellere maa vente nogen Tid endnu, før at faae en Lov, hvorigjennem der dog gaaer en fælles Tanke; men dette troer jeg ikke, det vil være muligt at naae endnu i denne Samling.

Dan: Det foreliggende Lovforslag forekommer mig at være et saa smukt og vel afrundet Arbejde, at det næsten gjør mig ondt, at jeg ikke kan fritage mig for at gjøre væsentlige Indvendinger imod det. Seg indrømmer, at det i mine Dine er et stort Gode, naar et saadant Lovarbejde samles under Et alle de Anliggender, som henhøre under Kjøbstadcommunalvæsenet; ja, jeg vil endog sige, at jeg sætter overordentlig stor Priis derpaa. Ei heller skal jeg nægte, at jeg finder, at der er mange Bestemmelser i Lovforslaget, som jeg vil indrømme ere Forbedringer og Fremskridt. Men naar man paa den anden Side stiller sig paa en selvstændigt sølende og frifindet Borgers Standpunkt med dette Lovforslag i sin Haand og saa holder Grundloven i den anden Haand som et Speil, saa maa man vist ind-

rømme, at Lovforslaget ikke holder sit fulde Maal. Det er jo bekjendt, hvad Grundloven siger om dette Forhold i sin § 91; der staaer jo: „Communerens Ret til under Statens Tilfyn selvstændig at styre deres Anliggender vil blive ordnet ved Lov.“ Den høitagtede Indenrigsminister har selv under en lignende Sags, eller maaskee rettere sagt ved den samme Sags, Forelæggelse her i Thinget under forrige Samling ytret, at den skulde være et Forsøg paa at gennemføre Grundlovens Kjøsteparagraph; men jeg kan ikke indrømme, at dette Forsøg er lykkes enten ved det Forslag, som forelaa for os ifjor, eller ved det Forslag, som nu foreligger os. Selvstændigheden, saavel den communale som al anden Selvstændighed, har jo to Hovedsider, eftersom man enten seer hen til det Omraade, som Afgjørelsen skal gjælde for, eller seer hen til, af hvem Afgjørelsen skal skee, og jeg indrømmer nu, at i den førstnævnte Henseende gjør dette Lovforslag nogenlunde Fyldest, medens det derimod i sidstnævnte Henseende ikke gjør det. Det er ogsaa netop med Hensyn til Repræsentationsmaaden eller Byraadets Sammensætning, jeg finder Opfordring til Anke over det Ufuldstgjørende i Lovforslaget; men der er allerede sagt saa Meget i den Retning, at jeg ikke skal tillade mig at udæste det høie Things Opmærksomhed eller Taalmodighed i nogen stor Udstrækning ved at udtale mig derom; dog maatte det maaskee være mig tilladt at fremsætte et Par sammentrængte Bemærkninger, som jeg ikke troer hidtil ere fremkomne fra ærede Talere her i Thinget. Det forekommer mig næsten som et Spil af Tilfældighedens Gunst, at Landcommunerne i Henseende til deres communale Forhold have været heldigere stillede hidtil end Kjøbstæderne. Efterat Bureaukratiet under en lang Enevælde havde taget alle de administrative Traade — ogsaa Communerens — i sin Haand, fik Kjøbstæderne endelig langt om længe ved Anordningen af 24de October 1837 en Communalforfatning, som Noget raadede Bod paa den herskende Uselvstændighed og for en Deel gav Borgerne Haand i Hænde med Bestyrelsen af deres Anliggender. Landcommunerne bleve først nogle Aar senere deelagtige i den communale Frihed, og jeg troer, at dette